ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 24ης Οκτωβρίου 2002 *

Στην υπόθεση C-81/01,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Cour de cassation (Γαλλία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 234 ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Borie Manoux SARL

και

Directeur de l'Institut national de la propriété industrielle (INPI),

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 40 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2392/89 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουλίου 1989, σχετικά με τη θέσπιση των γενικών κανόνων για την περιγραφή και την παρουσίαση των οίνων και των γλευκών σταφυλής (ΕΕ L 232, σ. 13), όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3897/91 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 1991 (ΕΕ L 368, σ. 5),

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. Schintgen, πρόεδρο τμήματος, Β. Σκουρή και N. Colneric (εισηγήτρια), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: L. A. Geelhoed
γραμματέας: R. Grass

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Γαλλική Δημοκρατία, εκπροσωπούμενη από τον G. de Bergues και την L. Bernheim,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από την A. M. Alves Vieira και τον G. Berscheid,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 14ης Μαρτίου 2002,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με απόφαση της 13ης Φεβρουαρίου 2001, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 16 Φεβρουαρίου 2001, το Cour de cassation υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 40 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2392/89 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουλίου 1989, σχετικά με τη θέσπιση των γενικών κανόνων για την περιγραφή και την παρουσίαση των οίνων και των γλευκών σταφυλής (ΕΕ L 232, σ. 13), όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3897/91 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 1991 (ΕΕ L 368, σ. 5, στο εξής: κανονισμός 2392/89).

2 Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της εταιρίας Borie Manoux SARL (στο εξής: Borie Manoux), με έδρα το Bordeaux (Γαλλία), και του διευθυντή του Institut national de la propriété industrielle (εθνικού ινστιτούτου βιομηχανικής ιδιοκτησίας, στο εξής: INPI), σχετικά με την καταχώριση του σήματος «Les Cadets d'Aquitaine» με σκοπό την εμπορία οίνων ονομασίας προελεύσεως με καταγωγή το Bergeracois.

Κανονιστικό πλαίσιο

Κοινοτικό δίκαιο

3 Σύμφωνα με την τρίτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 2392/89, οι γενικοί κανόνες για την περιγραφή και παρουσίαση των οίνων, που καθιέρωσε ο εν λόγω κανονισμός,

αποσκοπούν στην παροχή πληροφοριακών στοιχείων τόσο ακριβών και σαφών, όσο είναι απαραίτητο για την εκτίμηση των προϊόντων αυτών από τον τυχόν αγοραστή και από τους δημόσιους οργανισμούς τους επιφορτισμένους με τη διαχείριση και τον έλεγχο του εμπορίου των προϊόντων αυτών.

4 Ο κανονισμός 2392/89 διέπει ειδικότερα την περιγραφή και παρουσίαση των οίνων ποιότητας που παράγονται εντός καθορισμένων περιοχών (στο εξής: v.q.p.r.d.), κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) 823/87 του Συμβουλίου, της 16ης Μαρτίου 1987, για τη θέσπιση ειδικών διατάξεων σχετικά με τους οίνους ποιότητας που παράγονται εντός καθορισμένων περιοχών (ΕΕ L 84, σ. 59), όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό 2043/89 του Συμβουλίου, της 19ης Ιουνίου 1989 (ΕΕ L 202, σ. 1).

5 Το άρθρο 11 του κανονισμού 2392/89 προβλέπει τα εξής:

«1. Για [τους] v.q.p.r.d. η περιγραφή κατά τη σήμανση με ετικέτα περιλαμβάνει την αναγραφή:

α) του ονόματος της καθορισμένης περιοχής από την οποία προέρχονται·

[...]

2. Για [τους] v.q.p.r.d. η περιγραφή κατά τη σήμανση με ετικέτα μπορεί να συμπληρώνεται με την ένδειξη:

[...]

γ) ενός σήματος με τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 40·

[...]

λ) του ονόματος γεωγραφικής ενότητος πιο περιορισμένης από την καθορισμένη περιοχή, με τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 13·

[...]».

6 Το άρθρο 12 του κανονισμού 2392/89 προβλέπει:

«Οι ενδείξεις που αναφέρονται στο άρθρο 11 είναι οι μόνες οι οποίες επιτρέπονται για την περιγραφή ενός v.q.p.r.d. κατά τη σήμανση με ετικέτα.

Εντούτοις:

[...]

— τα κράτη μέλη μπορούν να επιτρέπουν να συνοδεύεται η ένδειξη του ονόματος της καθορισμένης περιοχής που αναφέρεται στο άρθρο 11, παράγραφος 1, στοιχείο α', από την ένδειξη του ονόματος ευρύτερης γεωγραφικής ενότητας στην οποία ανήκει η εν λόγω καθορισμένη περιοχή, για να διευκρινίζεται η τοποθεσία, με την επιφύλαξη ότι τηρούνται οι όροι που αναφέρονται στη χρησιμοποίηση τόσο του ονόματος της προαναφερόμενης καθορισμένης περιοχής όσο και του ονόματος της εν λόγω γεωγραφικής ενότητας.»

7 Το άρθρο 13 του κανονισμού 2392/89, στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 11, παράγραφος 2, στοιχείο λ', του ιδίου κανονισμού, προβλέπει ότι τα κράτη μέλη παραγωγής μπορούν να δίνουν στους v.q.p.r.d. το όνομα μιας γεωγραφικής ενότητας πιο περιορισμένης από την εν λόγω καθορισμένη περιοχή, εφόσον η γεωγραφική αυτή ενότητα είναι σαφώς καθορισμένη και όλα τα σταφύλια από τα οποία έχουν παραχθεί οι οίνοι αυτοί προέρχονται από την εν λόγω ενότητα.

8 Το άρθρο 40, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 2392/89 προβλέπει τα εξής:

«1. Η περιγραφή και η παρουσίαση των προϊόντων που αναφέρονται στον παρόντα κανονισμό, καθώς και κάθε διαφήμιση σχετική με τα εν λόγω προϊόντα, δεν πρέπει να είναι λανθασμένες ούτε να δημιουργούν συγχύσεις ή να παραπλανούν τα πρόσωπα στα οποία απευθύνονται, ιδίως όσον αφορά:

— τις ενδείξεις των άρθρων [...] 11, [...],

— τις ιδιότητες των προϊόντων, όπως π.χ. [...] την καταγωγή ή την προέλευση [...],

— [...].

Η γεωγραφική ονομασία που προσδιορίζει μια καθορισμένη περιοχή πρέπει να είναι επαρκώς ακριβής και να είναι γνωστή η σύνδεσή της με την περιοχή παραγωγής ώστε, λαμβανομένων υπόψη των υπαρχουσών καταστάσεων, να αποφεύγεται κάθε σύγχυση.

2. Όταν η περιγραφή, η παρουσίαση και η διαφήμιση που αφορούν τα προϊόντα τα οποία αναφέρονται στον παρόντα κανονισμό συμπληρώνονται με σήματα, τα σήματα αυτά δεν επιτρέπεται να περιέχουν λέξεις, τμήματα λέξεων, σημεία ή απεικονίσεις:

α) ικανά να επιφέρουν σύγχυση ή να παραπλανήσουν τα πρόσωπα στα οποία απευθύνονται κατά την έννοια της παραγράφου 1,

ή

β) που ενδέχεται:

— να εκληφθούν από τα πρόσωπα προς τα οποία απευθύνονται είτε ως σύνολο είτε ως τμήμα της περιγραφής επιτραπέζιου οίνου, v.q.p.r.d. ή εισαγόμενου οίνου, η περιγραφή του οποίου ρυθμίζεται από κοινοτικές διατάξεις, ή να

εκληφθούν ως περιγραφή άλλου προϊόντος που αναφέρεται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, και στο άρθρο 36, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο,

ή

— να ταυτίζονται με την περιγραφή ενός τέτοιου προϊόντος, χωρίς όμως για τα προϊόντα τα οποία χρησιμοποιούνται για την παρασκευή των τελικών προϊόντων που αναφέρονται παραπάνω να είναι επιτρεπτό να γίνεται τέτοια περιγραφή ή παρουσίαση.

Εξάλλου για την περιγραφή ενός επιτραπέζιου οίνου, v.q.p.r.d. ή ενός εισαγόμενου οίνου δεν δύνανται να χρησιμοποιηθούν κατά τη σήμανση με ετικέτα σήματα που προβάλλουν λέξεις, τμήματα λέξεων, σημεία ή απεικονίσεις που:

[...]

β) όσον αφορά τους επιτραπέζιους οίνους, τους περιγραφόμενους κατ' εφαρμογή του άρθρου 72, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού (ΕΟΚ) 822/87, τους v.q.p.r.d. ή τους εισαγόμενους οίνους, περιέχουν εσφαλμένες ενδείξεις, κυρίως όσον αφορά στη γεωγραφική προέλευση, στην ποικιλία αμπέλου, στο έτος του τρύγου ή σε ένδειξη αναφερόμενη σε ανώτερη ποιότητα·

[...]».

Το εθνικό δίκαιο

9 Σύμφωνα με το άρθρο L. 711-3, στοιχείο c, του γαλλικού κώδικα πνευματικής ιδιοκτησίας (JORF της 3ης Ιουλίου 1992, σ. 8801), «δεν είναι δυνατόν να καταχωριστεί ως σήμα ή στοιχείο σήματος ένα σημείο [...] ικανό να παραπλανήσει το κοινό, ιδίως ως προς τη φύση, την ποιότητα ή τη γεωγραφική προέλευση του προϊόντος ή της υπηρεσίας». Σύμφωνα με το άρθρο L. 711-4, στοιχείο h, του ιδίου κώδικα, «δεν είναι δυνατόν να καταχωριστεί ως σήμα ένα σημείο που θίγει προϋφιστάμενα δικαιώματα, και ιδίως [...] την ονομασία, την εικόνα ή τη φήμη οργανισμού τοπικής αυτοδιοικήσεως».

Η διαφορά της κύριας δίκης

10 Στις 6 Ιανουαρίου 1997, η Borie Manoux υπέβαλε στο INPI αίτηση καταχωρίσεως του σήματος «Les Cadets d'Aquitaine» με σκοπό την εμπορία οίνων ονομασίας προελεύσεως με καταγωγή το Bergeracois, μια καθορισμένη περιοχή που ανήκει στη διοικητική περιφέρεια Aquitaine (Γαλλία).

11 Με απόφαση της 8ης Ιουλίου 1997, ο διευθυντής του INPI απέρριψε την εν λόγω αίτηση, στηριζόμενος, αφενός στο άρθρο L. 711-3 του κώδικα πνευματικής ιδιοκτησίας και, αφετέρου, στα άρθρα 11 και 40 του κανονισμού 2392/89.

12 Η Borie Manoux άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του cour d'appel de Bordeaux (Γαλλία). Με απόφαση της 26ης Οκτωβρίου 1998, το εν λόγω δικαστήριο επικύρωσε την επίδικη απόφαση.

13 Η Borie Manoux άσκησε αναίρεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Cour de cassation, ισχυριζόμενη ότι το cour d'appel de Bordeaux παρέβη, μεταξύ άλλων, τα άρθρα 11 και 40 του κανονισμού 2392/89, κρίνοντας ότι η ένδειξη Aquitaine στο σήμα «Cadets d'Aquitaine» ήταν εξ ορισμού παράνομη, εφόσον δεν συνιστούσε γεωγραφική αναφορά, η χρήση της οποίας προβλέπεται από την εθνική νομοθεσία ή το κοινοτικό δίκαιο, χωρίς καν να εξετάσει ή να διευκρινίσει, κατά ποιο τρόπο η εν λόγω ένδειξη ήταν ικανή να παραπλανήσει το κοινό ως προς την προέλευση, την ποιότητα ή τη φύση του προϊόντος ή να δημιουργήσει κίνδυνο συγχύσεως με μια εθνική ή κοινοτική περιγραφή.

14 Με την απόφαση περί παραπομπής, το Cour de cassation διαπιστώνει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 11, παράγραφος 2, του κανονισμού 2392/89, η περιγραφή στην ετικέτα μπορεί να συμπληρώνεται με την ένδειξη ορισμένων στοιχείων, μεταξύ των οποίων το σήμα, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 40 του εν λόγω κανονισμού. Διαπιστώνει επίσης ότι, σύμφωνα με το άρθρο 40, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού, όταν η περιγραφή, η παρουσίαση και η διαφήμιση που αφορούν τα προϊόντα τα οποία αφορά ο κανονισμός συμπληρώνονται με σήματα, τα σήματα αυτά δεν επιτρέπεται να περιέχουν λέξεις, τμήματα λέξεων, σημεία ή απεικονίσεις ικανά να επιφέρουν σύγχυση ή να παραπλανήσουν τα πρόσωπα στα οποία απευθύνονται, κατά την έννοια της παραγράφου 1 της εν λόγω διατάξεως, δηλαδή σχετικά με τις προβλεπόμενες ιδίως στο άρθρο 11 ενδείξεις και τις ιδιότητες των προϊόντων, όπως η φύση, η καταγωγή ή η προέλευση.

15 Το Cour de cassation προσθέτει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 12, παράγραφος 1, του κανονισμού 2392/89, οι ενδείξεις που αναφέρονται στο άρθρο 11 του ιδίου κανονισμού είναι οι μόνες αποδεκτές για την περιγραφή του v.q.p.r.d. στην ετικέτα και ότι το Cour d'appel de Bordeaux διαπίστωσε ότι το σήμα, η καταχώριση του οποίου είχε ζητηθεί για τους οίνους της περιοχής Aquitaine, περιλαμβάνει τη γεωγραφική ονομασία «Aquitaine», ένδειξη της οποίας η χρήση δεν προβλέπεται κατ' εφαρμογή των διατάξεων του εν λόγω άρθρου 11.

16 Υπ' αυτές τις συνθήκες, το Cour de cassation αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«[Έ]χει το άρθρο 40 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2392/89 την έννοια ότι απαγορεύεται η κατάθεση, ως σήματος για τα προϊόντα που αφορά ο κανονισμός, γεωγραφικής ενδείξεως η χρήση της οποίας δεν προβλέπεται από το άρθρο 11, ακόμη και όταν η καταχώριση ενός τέτοιου σήματος δεν είναι ικανή να παραπλανήσει τον καταναλωτή ως προς την προέλευση του οίνου και δεν επιφέρει σύγχυση με καταχωρισμένη γεωγραφική ονομασία, στον βαθμό που μια τέτοια καταχώριση θα δημιουργούσε ενδεχομένως την εντύπωση ότι αποτελεί αντικείμενο προστασίας η εν λόγω γεωγραφική ένδειξη, σχετική με την περιοχή όπου ο οίνος πράγματι παράγεται, αλλά η οποία καλύπτει και άλλες ονομασίες προελεύσεως [;]»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

17 Το αιτούν δικαστήριο, με το μοναδικό προδικαστικό ερώτημα, ερωτά στην ουσία αν το άρθρο 40 του κανονισμού 2392/89 απαγορεύει την καταχώριση σήματος, με σκοπό την εμπορία οίνου, που περιέχει γεωγραφική ένδειξη η χρήση της οποίας δεν προβλέπεται από το άρθρο 11 του ιδίου κανονισμού, όταν η καταχώριση, ακόμη κι αν δεν είναι ικανή να παραπλανήσει τον καταναλωτή ως προς την προέλευση του οίνου ή δεν επιφέρει σύγχυση με καταχωρισμένη γεωγραφική ονομασία, θα δημιουργούσε ενδεχομένως την εσφαλμένη εντύπωση ότι η εν λόγω γεωγραφική ένδειξη αποτελεί αντικείμενο προστασίας.

18 Εκ προοιμίου, επιβάλλεται να υπομνησθεί ότι από τα άρθρα 11 και 12 του κανονισμού 2392/89 προκύπτει η βούληση του κοινοτικού νομοθέτη να θεσπίσει, με τον κανονισμό αυτόν, έναν λεπτομερή και πλήρη κώδικα διέποντα την περιγραφή και την παρουσίαση των οίνων (βλ. απόφαση της 5ης Ιουλίου 1995, C-46/94, Voisine, Συλλογή 1995, σ. I-1859, σκέψη 22). Η χρήση γεωγραφικής ενδείξεως στην ετικέτα είναι, επομένως, νόμιμη μόνον αν επιτρέπεται από τον εν λόγω κανονισμό.

19 Εκτός του άρθρου 12 του κανονισμού 2392/89, οι ενδείξεις που αναφέρονται στο άρθρο 11 του εν λόγω κανονισμού είναι οι μόνες οι οποίες επιτρέπονται για την περιγραφή ενός v.q.p.r.d. στην ετικέτα.

20 Σύμφωνα με το άρθρο 11, παράγραφος 2, στοιχείο λ', σε συνδυασμό με το άρθρο 13, παράγραφος 2, του κανονισμού 2392/89, επιτρέπεται η προσθήκη ονομασίας μιας γεωγραφικής ενότητας πιο περιορισμένης και, σύμφωνα με το άρθρο 12, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, τρίτη περίπτωση, του ιδίου κανονισμού, η προσθήκη ονομασίας μιας ευρύτερης γεωγραφικής ενότητας.

21 Επιβάλλεται όμως η διαπίστωση ότι και στις δύο περιπτώσεις η χρήση τέτοιων ονομασιών πρέπει να προβλέπεται ρητώς από τα κράτη μέλη. Όπως προκύπτει από τις παρατηρήσεις της Γαλλικής Κυβερνήσεως, τις οποίες δεν αμφισβήτησε η Borie Manoux, αυτό δεν συμβαίνει στην περίπτωση της ονομασίας «Aquitaine».

22 Σύμφωνα με το άρθρο 11, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 2392/89, η περιγραφή στην ετικέτα μπορεί επίσης να συμπληρώνεται με την ένδειξη σήματος υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 40 του ιδίου κανονισμού. Μεταξύ των εν λόγω προϋποθέσεων, περιλαμβάνεται η προϋπόθεση να μην είναι ικανό το σήμα να παραπλανήσει τον καταναλωτή σχετικά με την προέλευση του οίνου και να μην επιφέρει σύγχυση με προστατευόμενη περιγραφή.

23 Φαίνεται ότι το αιτούν δικαστήριο, στο οποίο εναπόκειται να εκτιμήσει τα περιστατικά της παρούσας υποθέσεως, στηρίζεται στο ότι η χρήση του επίδικου στην κύρια δίκη σήματος πληροί τις δύο προπαρατεθείσες προϋποθέσεις. Διερωτάται ωστόσο μήπως το γεγονός ότι η καταχώριση σήματος που περιέχει γεωγραφική ένδειξη η οποία δημιουργεί ενδεχομένως την εντύπωση ότι αποτελεί αντικείμενο προστασίας ως καθορισμένη περιοχή αρκεί για να συναχθεί από το άρθρο 40 του κανονισμού 2392/89 η απαγόρευση καταχωρίσεως του εν λόγω σήματος.

24 Συναφώς, επιβάλλεται να υπομνησθεί ότι το άρθρο 40 του κανονισμού 2392/89 αποσκοπεί κυρίως στην απαγόρευση της απατηλής χρησιμοποιήσεως των σημάτων (βλ. απόφαση της 29ης Ιουνίου 1995, C-456/93, Langguth, Συλλογή 1995, σ. I-1737, σκέψη 29). Όπως έκρινε το Δικαστήριο, όσον αφορά τον κανονισμό (ΕΟΚ) 355/79 του Συμβουλίου, της 5ης Φεβρουαρίου 1979, περί των γενικών κανόνων για την περιγραφή και την παρουσίαση οίνων και γλευκών σταφυλής (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/024, σ. 200), ο οποίος καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό 2392/89, επιβάλλεται η εξάλειψη, κατά την εμπορία των οίνων, κάθε πρακτικής που μπορεί να δημιουργήσει ψευδείς εντυπώσεις (απόφαση της 25ης Φεβρουαρίου 1981, 56/80, Weigand, Συλλογή 1981, σ. 583, σκέψη 18).

25 Από πάγια νομολογία προκύπτει ότι, για να μπορεί να θεωρηθεί ότι η χρήση ενός σήματος είναι ικανή να προκαλέσει σύγχυση στα πρόσωπα στα οποία απευθύνεται ή να τα παραπλανήσει, πρέπει να αποδειχθεί, σε σχέση με τις αντιλήψεις ή τις συνήθειες των οικείων καταναλωτών, η ύπαρξη πραγματικού κινδύνου επηρεασμού της οικονομικής συμπεριφοράς τους (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 28ης Ιανουαρίου 1999, C-303/97, Sektkellerei Kessler, Συλλογή 1999, σ. I-513, σκέψη 33).

26 Όπως έχει κατ' επανάληψη κρίνει το Δικαστήριο, στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να εξακριβώσει κατά πόσον ένα σήμα έχει ενδεχομένως παραπλανητικό χαρακτήρα. Συναφώς, το εθνικό δικαστήριο πρέπει να λαμβάνει υπόψη την τεκμαιρόμενη προσδοκία του μέσου καταναλωτή, που έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι ευλόγως προσεκτικός και ενημερωμένος (βλ., μεταξύ άλλων, προπαρατεθείσα απόφαση Sektkellerei Kessler, σκέψη 36).

27 Επομένως, για να έχει εφαρμογή η απαγόρευση που καθιερώνει το άρθρο 40 του κανονισμού 2392/89, δεν αρκεί η διαπίστωση ότι η χρησιμοποίηση σήματος που περιέχει γεωγραφική ένδειξη μπορεί να δημιουργήσει την εντύπωση ότι πρόκειται για γεωγραφική ένδειξη που αποτελεί αντικείμενο προστασίας, η οποία στην πραγματικότητα δεν υφίσταται. Πρέπει επιπλέον να αποδειχθεί ότι υφίσταται πραγματικός κίνδυνος επηρεασμού της οικονομικής συμπεριφοράς των οικείων καταναλωτών από τη χρησιμοποίηση ενός τέτοιου σήματος.

28 Εντούτοις, επιβάλλεται να υπογραμμιστεί ότι το άρθρο 40 του κανονισμού 2392/89 δεν ρυθμίζει τις απαιτούμενες για την καταχώριση σήματος προϋποθέσεις του εθνικού δικαίου, αλλά αναφέρεται στην περιγραφή και στην παρουσίαση των προϊόντων που αφορά ο εν λόγω κανονισμός και τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί ένα σήμα για να συμπληρωθεί η εν λόγω περιγραφή. Δεν εναπόκειται στο Δικαστήριο να κρίνει αν η απαγόρευση χρησιμοποιήσεως ενός σήματος για την περιγραφή των οίνων που απορρέει από το κοινοτικό δίκαιο μπορεί να οδηγήσει στην απαγόρευση καταχωρίσεως του εν λόγω σήματος δυνάμει του εθνικού δικαίου.

29 Συνεπώς, στο προδικαστικό ερώτημα επιβάλλεται να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 40 του κανονισμού 2392/89 έχει την έννοια ότι δεν απαγορεύει τη χρησιμοποίηση σήματος που περιέχει γεωγραφική ένδειξη και προορίζεται για την εμπορία οίνου, το οποίο μπορεί να δημιουργήσει την εσφαλμένη εντύπωση ότι η εν λόγω γεωγραφική ένδειξη αποτελεί αντικείμενο προστασίας, εκτός αν υφίσταται πραγματικός κίνδυνος παραπλανήσεως των οικείων καταναλωτών από τη χρησιμοποίηση ενός τέτοιου σήματος και, επομένως, επηρεασμού της οικονομικής τους συμπεριφοράς. Εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να εκτιμήσει αν συντρέχει τέτοια περίπτωση.

Επί των δικαστικών εξόδων

30 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Γαλλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, οι οποίες κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε με απόφαση της 13ης Φεβρουαρίου 2001 το Cour de cassation, αποφαίνεται:

Το άρθρο 40 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2392/89 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουλίου 1989, σχετικά με τη θέσπιση των γενικών κανόνων για την περιγραφή και την παρουσίαση των οίνων και των γλευκών σταφυλής, όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3897/91 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 1991, έχει την έννοια ότι δεν απαγορεύει τη χρησιμοποίηση σήματος που περιέχει γεωγραφική ένδειξη και προορίζεται για την εμπορία οίνου, το οποίο μπορεί να δημιουργήσει την εσφαλμένη εντύπωση ότι η εν λόγω γεωγραφική ένδειξη αποτελεί αντικείμενο προστασίας, εκτός αν υφίσταται πραγματικός κίνδυνος παραπλανήσεως των οικείων καταναλωτών από τη χρησιμοποίηση ενός τέτοιου σήματος και, επομένως, επηρεασμού της οικονομικής τους συμπεριφοράς. Εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να εκτιμήσει αν συντρέχει τέτοια περίπτωση.

Schintgen Σκουρής Colneric

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 24 Οκτωβρίου 2002.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του δευτέρου τμήματος

R. Schintgen